

Naročnina listu: --

Celo leto . . . K 10--

Pol leta . . . 5--

Četrť leta . . . 250

Mesečno . . . 1--

Zunaj Avstrije: ----

Celo leto . . . 15--

Posamezne številke

-- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila

se računajo po 12 v. in.

od 6 redne petivrstice: pri

večkratnih oznanilih velik

popust.

„Straža“ izhaja v pon-

deljek in petek popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
Heroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Angleška ofenziva ob Sommi.

Angleži povsod odbiti, razen na eni točki. — Novi boji zahodno od Kolomeje. — Italijanski napadi odbiti, v Kristalskem gorovju smo zavzeli en vrh. — V italijanskem parlamentu predlagajo premirje.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 2. julija.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

V Bukovini pri nespremenjenem položaju nobenih posebnih dogodkov.

Zahodno od Kolomeje in južno od Dnjestrice so se razvili novi hudoboji.

Severno-zahodno od Tarnopola so zavzeli avstro-ogrski in nemški bataljoni višino Vorobijovka, za katero se je vršilo mnogo bojev. Vjetih je bilo 7 ruskih častnikov in 982 mož, vpljenjenih 7 strojnih pušk in 2 metalea min.

Napad pod poveljstvom generala pl. Linsingena se nahajajočih zavezniških čet je tudi včeraj na številnih mestih napredoval. Število vjetnikov in plena se zvišuje. Ruski protinapadi so se izjavili.

Italijansko bojišče.

Na južnem delu Doberdobske gorske planote nadaljujejo Italijani hud artilerijski ogenj in hude napade proti prostoru vzhodno od kraja Selce. Ti tudi ponoči trajajoči sovražni napori so ostali brezvspešni, kar se je zahvaljuvši vstrajnosti branilcev.

Tudi med Brento in Adižo so se ponavljali brezvspešni sovražni sunki proti številnim mestom naše fronte.

Na ozemlju Marmolate so naše čete več napadov italijanskih oddelkov odbile. Na ozemlju Ortlerja smo izvojevali eden vrh gorovja Cristallo. Včeraj je bilo vjetih čez 500 Italijanov, a med njimi 10 častnikov.

Balkansko bojišče.

Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 2. julija.

Francosko bojišče.

V širini kakih 40 km se je včeraj pričel že pred mnogimi meseci z neomejenimi sredstvi pripravljeni angleško-francoski veliki napad in sicer po sedemdnevni močni artilerijski in plinovi pripravi na obeh straneh reke Somme, kakor tudi potoka Ancres. Od kraja Gommecourt do okolice pri La Boisselle sovražnik ni dosegel nikakega znatnega uspeha, a imel je zelo težke izgube. Proti temu pa se mu je posrečilo na posameznih mestih vdreti v prednje črte obeh reke Somme se držeeh divizijskih odsekov, tako, da je bilo potrebno te divizije s prednjih, popolnoma razstreljenih jarkov med prvo in drugo postojanko ležečo višinsko točko, umakniti. Vojno gradivo, ki je bilo močno zazidano v prednje črte, ki pa se je poprej vničilo, je šlo, kakor navadno v takem slučaju, v izgubo.

V zvezi s temi velikimi vojnimi dogodki so bili pred vsem artilerijski napadi kakor tudi večkratna majhna napadalna podvzvetja v sosednjih delih bojišča in tudi zahodno ter jugozahodno od kraja Tahure. Ti napadi so se povsod izjavili.

Levo od Moze smo zavzeli na višini 304 dele

francoskih jarkov; francoski napad z ročnimi granatami je bil odbit. Vzhodno od Moze je sovražnik včeraj večkrat in tudi danes jutraj z uporabo močnih sil napadel nemške črte na višini „Mrtva zemlja“, posebno pri oklopni utrdbi Thiaumont. Vsled našega zatvornega ognja se je pod velikimi izgubami moral obrniti.

Rusko bojišče.

Armađna skupina generala pl. Linsingena: Napad je napredoval. Število vjetnikov se je pomnožilo za 7 častnikov in 1410 mož. Na razbčenih mestih so se sovražni protinapadi gladko odbili.

Armađna skupina generala grofa Botmerja: Nemške in avstro-ogrške čete so z naskokom zavzele višino pri kraju Vorobijovka, severozahodno od Tarnopola, ki so jo Rusi pred kratkim zasedli. Pri tem so vjele 7 častnikov in 982 mož; vplenile sedem strojnih pušk in dva minska metača.

Laški poslanec za premirje.

Dne 1. julija: Socialistični poslanec Maffi trdi, da izdajajo laški oficirji povelja, naj se sovražnik ne vjame (ampak pomori). Vsled tega nastane velik nemir. Maffi kriči: To je resnica! Vojni minister mu odgovarja: Lagati je patriotična dolžnost! Republikanski poslanec Acqua namerava Maffija preteptati, a se nezavesten zgrudi. Socialist Morgari predlaga, da sklene vlada premirje in se potruži od strani Italije za trajen mir. Morgari izvaja, da bi bilo za Italijo bolj patriotično delo, da bi neobdelane, od malarije okužene okraje „odreševala“, da bi omejevala tolovajstvo in odстранjevala analfabetizem, ne pa da preliha kri za kamenje v Trentinu in dupline na Krasu. Italijanski načrti za uresničenje narodnostnega načela bi, ako bi se obistinili, spravili mnogo tisočev Slovanov in Nemcev pod italijanski jarem. Sicer pa postajajo ti načrti smešni za Italijo, kajti istočasno zaseda Italija grške otoke in albansko zemljo in zahteva da se glede nadvlade nad Jadranskim morjem izključijo vse druge narodnosti. Sicer so tudi italijanski zavezniški pokazali na Irskem, v Besarabiji, na Finskem, na Poljskem in na Bolgarško-Macedonskem kako vpoštevajo narodnostno načelo. Ne sme se mi ugovarjati, da bi premirje in mednarodna konferenca sedaj pomagala Nemčiji in Avstriji, ker imajo v rokah večja zastavila in ker se še niso kaznovala radi krivde na vojski. Toda nimamo nobenega jamstva, da se ne bo vojna sreča še bolj obrnila na stran Nemčije in Avstrije in le površen presojevalec more trditi, da je Avstrija in potem Nemčija kriva na izbruhu vojske, ker so druge države in posebno Italija ravno tako ofenzivno postopale. Zlasti Italija je v Lubiji pričela s prelivanjem krvi, kar je povzročilo balkansko vojsko, iz katere je potem izšla evropska vojska.

Morgarijev govor so socialisti in drugi poslanci odobraval: tudi ugovarjalo se mu je od mnogih strani. Ministrski predsednik Boselli je izjavil, da Morgariju ne more odgovoriti, ker je za vsako besedo odgovoren.

Pomorska bitka v Vzhodnem morju.

V noči od 29. na 30. junija so trčili nemški torpedni čolni pri Haefringu ob vzhodni švedski obali na oddelek ruskega vojnega brodovja, broječega tri oklopne križarke in pet torpednih rušilcev. Vnel se je hud boj. Na ruskih križarkah je bilo opaziti več razstrelb, nakar je počenjal ruski ogenj. Ko je nastopila gosta megla, so odplule ruske ladje proti vzhodu.

Borba za Thiaumont.

Na desni strani Moze se vršijo sedaj izredno krvavi in resni boji za utrdbo Thiaumont, od katere

je samo kakih 5 km do Verduna. Dne 30. junija je ta utrdba dvakrat menjala svoje gospodarje. Francosko poročilo pravi, da so Francozi Thiaumont dvakrat iztrgali Nemcem, nemško uradno poročilo sicer to vest potrjuje, a pravi, da je utrdba končno ostala v nemški posesti.

Grčija svoje sreče kovač.

Glasilo odstopivšega ministrskega predsednika Skuludisa „Nea Imera“ pravi, da bodo sedanje grške volitve odločile usodo Grčije. Če zmaga Venizelos, pomeni, da bo Grčija stopila na stran četvero-sporazuma. Kralj se bo moral hočeš nočeš, pokoriti volji ljudstva, oziroma zmagovalcev pri volitvah. Grški narod ima sedaj odločiti o svoji bodoči srečni ali nesrečni usodi. Grčija je sedaj svoje sreče kovač.

Mehika proti Združenim državam.

Mehikansko ministrstvo zunanjih zadev se je, kakor se dne 30. junija uradno poroča iz Vašingtona, v posebni spomenici obrnilo do državnega tajnika Združenih držav, Lansinga, radi ostre ameriške note in je izjavilo, da Združene države nimajo pravice pošiljati svoje čete v Mehiko. Navzočnost ameriških čet v Mehiki še pospešuje roparske napade ob meji. — Položaj je zelo nejasen.

Za goriške Slovence.

Ljubljana, 1. julija.

Solsko leto je preteklo, živelo novo šolsko leto! Častna naloga osobito nas kranjskih Slovencev je, da preskrbimo za bodoče šolsko leto boljše za srednje šole goriških Slovencev, kakor je bilo preskrbljeno v preteklem šolskem letu. Kranjski Slovenci — ali „deželani“, kakor se sedaj že javno nazivamo — smo jedro Slovencev in hudi bi bili, ako bi nam obmejni Slovenci hoteli kratiti naše prvenstvo. Naše vodilno stališče med Slovenci pa ne velja samo za mirne in vesele čase, kadar je zaradi prvenstva treba sprejemati časti in druge, tudi gospodarske dobrote, ampak tudi sedaj v žalostnih in težkih časih. Ako bi se mi Kranjci dovolj zavedali svoje naloge, bi se morali kakor skrbna mati ozirati na svoje otroke in varovance, Slovence po posameznih pokrajinah, ter jim naklanjati dobro, a odvracati od njih hudo. Nočemo tožiti čez naša narodnoobrambna društva, ki so popolnoma utihnili, nočemo tudi rekrimirati proti drugim organizacijam, ampak obrniti hočemo le pozornost slovenske javnosti na stvar, ki nam je prav posebno na srečo, na srednješolstvo goriških Slovencev.

Za srednješolstvo Italijanov je dobro preskrbljeno. Vsaj v isti meri se mora poskrbeti za goriške Slovence. Mesto, v katero se naj skuša spraviti slovenske šole za goriške Slovence, je in ostane Trst. Vemo, da so se radi Trsta delale težave, a ne od vojaške strani, ki se je vedla in se še vede napram primorskim Slovanom dobrohotno in naklonjeno. Povdarjalo se je, da ni dobiti prostorov. Toda tudi ta razlog ne drži več, prostori se sedaj dobijo. Ako so še tudi kje drugod razen Trsta potrebne srednje šole za Trst, dobro, naj se ustanovijo, toda pred vsem se naj poskrbi za Trst, kjer je za srednje šole dovolj materiala na razpolago.

Kdo naj vzame stvar v svoje roke? Goriški slovenski odborniki so na Dunaju in po časnikih še do sedaj niso naznanili svojih naslovov. Poslanec Fon je pri vojakih, dr. Gregorin je zbežal v Švico ali kam, namesto da bi ostal blizu svojih volilcev, dr. Rybar je pri vojakih, Spinčič je v Zagrebu, dr. Laginja večinoma v Gradcu, Mandič je mrtev. Ne preostaja drugega, nego da vzamejo stvar v roke tržaški, še doma ostali voditelji v sporazumu z našimi kranjskimi voditelji. Ker pa je treba pri tem tudi, posebno če se bo hotel narediti katastrof srednješolskih učencev in učenk, veliko pisarniškega dela, bo men-

da treba pritegniti k akciji tudi ljubljansko podporno društvo za primorske begunce. Podrobneje se ne maramo spuščati v stvar, ker bi ji pri znani občutljivosti slovenskih krogov znali samo škoditi.

To pa stoji: V nas vseh živi prepričanje, da je treba za slovensko goriško srednješolstvo za prihodnje leto nekaj storiti in da smo v to pri sedanjih razmerah v prvi vrsti poklicani kranjski Slovenci.

Proti carinski združitvi z Nemčijo.

Znani veleindustrialec Viljem Umrath je v Braumüllerjevem založništvu na Dunaju izdal brošuro o vprašanju gospodarskega združenja z Nemčijo, ter prihaja do teh-le zaključkov:

Danes in tudi še za daljno bodočnost je v lastnem interesu obeh držav — Avstro-Ogrske in Nemčije — da vsaka obeh držav po položaju svojih naravnih pogojev gre po poti razvoja svoje moči. Avstro-Ogrska naj gospodari na svojem lastnem gospodarstvu, Nemčija pa naj si ohranja mesto, ki si je je priborila v svetovnem gospodarstvu; takorekoč vsaka v vzajemnem zavarovanju po drugačnem gospodarskem sistemu. Ali danes in za vse čase je vsaka obeh držav navezana na to, da v močni eksistenci druge vidi najboljše zavarovanje tudi samo sebe in skupine, kulturne vrednosti, ustvarjene iz in z nemškim duhom.

Na nekem drugem mestu pravi avtor:

Potopitev gospodarskega območja Avstro-Ogrske v carinskem območju z Nemčijo bi našo, že danes močno pasivno trgovinsko bilanco napravila še pasivnejšo. Vsa pričakovanja bi morala biti naperjena v to, da bi bili mi po Nemčiji uvedeni v svetovno gospodarstvo kot industrijski dobavitelj. Je-li pa sploh zaželjivo in ali je to možno trajno uspešno, da bi mi daljne dežele preko naravne prodaje industrijalizirali na njih lastnem ozemlju, oziroma, da bi se izpopolnili v svetovnem gospodarstvu kot industrijska središča? Ali nas ni današnja svetovna vojna, ki je postala neizogibna, pozivljala k previdnosti, ko odgovarjamo na ta vprašanja?

V prvi vrsti je vprašanje, ali bi bil tak razvoj Avstro-Ogrske tudi v interesu Nemčije — razvoj, ki ima v sebi predpogoje za uspešno industrijalizacijo? Na svetovnem trgu bi morala nastati nemški industriji istovrstna, zelo občutna konkurenca, a potem bi moralo tudi naše ozemlje preskrbovati Nemčijo z izredno velikimi množinami oglja. Ako bi se pa pričakovanja ne izpolnila, ako bi se naša industrija ne mogla prilagoditi oni Nemčije in bi mi notranji trg po izdatnem delu izgubil na korist Nemčije, potem bi bila tudi trdna zveza na političnem polju močno ogrožena.

Največji odjemalci industrije Nemčije so v tej svetovni vojni nje sovražniki.

Po gospodarskem združenju Nemčije z Avstro-Ogrsko ne bi se interesi poljedelske produkcije, ne v Nemčiji in ne v Avstro-Ogrski bolj pospeševali, nego se danes; za konsumente ne bi prišlo nikake koristi, kajti združena, čeprav tudi v Avstro-Ogrski pomnožena produkcija ne bi mogla pokrivati potrebščin, tako, da bi bil tudi potem potreben izdaten uvoz poljedelskih produktov. Po skupni carinarski črti bi ostal za poljedelstvo tudi nadalje sistem visokega carinskega varstva. Za industrijo Avstro-Ogrske pa bi to združenje pomenjalo faktičen prehod od sistema carinarske zaščite k svobodni trgovini. Težkoče proti industrijalnemu uvozu iz Nemčije bi bile kmalu prema-

gane, dočim ne bi mi mogli računati na pomnožitev našega industrijalnega izvoza v Nemčijo. Lahko je torej izpredvideti, da bi imelo združenje carinskih območij neugodne posledice za našo industrijo, kot tudi za vseskupno naše narodno gospodarstvo, ne da bi imela Nemčija znatnega dobička od tega. Kajti od nje, nasproti našemu več nego šestkratno večjemu izvozu je šla le 1 desetina v Avstro-Ogrsko, 9 desetina pa v druge dežele.

Italijanski parlament.

Seja dne 29. junija. Poslanec Carniani zatrjuje, da znašajo laški vojni stroški že 10 milijard lir. Socialistični poslanec Treves svari, da bi postala Italija italijanska kolonija. Italija potrebuje trg Srednje Evrope. Naj Italija vporabi pravi trenotek, da zavlađa med narodi zopet sporazum in mir. Katoliški socialni poslanec Miglioli izjavlja, da z a m e t u j e v o j s k o, čeprav je sedaj poslanec minister, ki se pripoznava istemu verskemu mišljenju, kakor on. Načelna nasprotja v sedanjem ministertvu izključujejo možnost, da bi se lahko opravilo veliko delo.

Dne 1. julija: Zakladni minister Carcano je obširno poročal o finančnem položaju. Državni izredni izdatki so znašali v poteklem letu 7800 milijonov lir, od katerih odpada 7022 milijonov na vojno, 384 na mornariško, 224 na zakladno in 171 na ostala ministertva. Za armado in mornarico je poleg rednih treba še 619 milijonov izrednih izdatkov na mesec. Podpore rodbinam mobilizirancev znašajo na mesec 60 milijonov. Z vojnimi posojili, oziroma državnimi zakladnicami, se je v državi dobilo 3400, oziroma 1800 milijonov, s krediti v inozemstvu pa 2400 milijonov. Poskrbljeno je, da bo Italija imela sredstva za nadaljevanje vojne do slavnega miru, obenem pa tudi, da gospodarski narodni organizem ne izkrevavi. Delavstvo podpira država s tem, da mu daje dela v kakih 1000 delavnicah za orožje in municijo. Poskrbeti je treba za razvoj trgovinskega brodomstva in za izdatne zveze s kolonijami ter izpopolnitev industrije in zboljšanje kmetijstva. Ministrov govor je zbornica živahno odobraval.

Kava.

Državni zakonik je objavil ministerijalno naredbu o uravnavi prometa s kavo. Obstoječe zaloge kave se zapro, pravičar razpolaganja z njimi se podeli posebni centrali in kava se podredi oskrbnosti porabe. Namen vsej tej uravnavi je, z ene strani, da se prebivalstvu zagotovi uživanje tega aprovizacijskega predmeta, z druge strani pa, da se cene tega blaga, ki je bil zadnje čase močno izpostavljen spekulaciji, drže čim nižje in da se stabilizirajo. V izvedbo potrebnih odredb se je ustanovila na Dunaju centrala za kavo, legitimirana po ministertvu za notranje stvari (Dunaj, I., Elisabethstrasse 1). To podjetje bo koristnosno in ni proračunjeno za dobiček. Njegova naloga je nakupovanje in prodajanje kave, izključivši trgovino na drobno, komisijska trgovina, izvrševanje vseh kupčij v zvezi s tem in izvajanje vseh odredb, ki so potrebne za preskrbovanje prebivalstva s tem živilom. Temeljna glavica te družbe iznaša 1.500.000 K. Vsi društveniki so pritegnjeni iz veletrgovine po poklicu in predstavljajo tri najznamenitejša veletržišča s kavo v Avstriji: Trst, Dunaj, Prago. Njihove temeljne vloge se bodo obrestovale le po šest od sto. Prodajne cene mora druž-

ba določiti na podlagi kupnih cen, a more jih povišati, kolikor je potrebno za pokritje režije, obrestovanja glavnice in drugih stroškov. Na svojem poslovanju je centrala navezana na navodila državne uprave in je pod državnim nadzorstvom, ki je bodo izvajali komisariji, imenovani po vladi. Poblizje razmerje družbe napram državni upravi je uravnano po eni strani po reverzu družbe, na drugi po naredbi, ki je je družba dobila od ministertva za notranje reči. Centrali se odkaže valorizacijska kava, nakupljena še za razmerno nizke cene, in sicer po teh cenah, tako, da bo centrala mogla vso kavo, stavljenjo v promet, prodajati po cenah, sedaj veljavnih v trgovini na drobno. Centrala je obvezana, da to valorizacijsko kavo da žgano v promet po 8 K za 1 kg na drobno. Dobiček iz difference med nakupno in prodajno ceno mora družba porabljati v to, da bo drugo kavo, nakupljeno po višjih cenah, mogla oddajati po 8 K v promet. Po zapori in pri trgovanju bo centrali omogočeno, da bo tudi kavo, ki se nahaja v rokah trgovine, mogla pritegniti v službo preskrbovanja. Vrh tega se morajo vsi uvozi iz carinskega inozemstva od dneva razglasitve naredbe dalje ponuditi centrali. S tem se odda večja množina kave v promet po omenjeni ceni, a v bodoče bo naloga centrale, da nakupuje drugo kavo in da jo — porabivši dobiček iz valorizacijske kave — oddaja po isti ceni 8 K za 1 kg. Pozneje pa se določi enotna cena za vso kavo, stavljenjo v promet. Kava, ki je centrali na razpolago, se odda v promet potom trgovine na ta način, da jo bo centrala odkazovala zvezam veletržcev na Dunaju, v Pragi in v Trstu. Zveze razdele te množine med svoje člane, ki bodo potem preskrbovali prodajalce na drobno. V interesu čim varčneje porabe obstojećih zalog se uvedejo kavne karte. Za vsako glavo sedaj skromno določena kvota se pozneje zviša, čim bodo razmere to dopuščale.

Rusko bojišče.

Na ruskem bojišču je položaj zdaj kratko povedano sledeč: V Bukovini smo zasedli Karpate in branimo Rusom prehod na Sedmograško, v prostoru med vzhodnogališkimi Karpati in Dnjestrom smo izpraznili Kolomejo; pred Stanislavom pa se vrše srditi boji. Ob Strypi se dobro držimo, v Voliniji smo v ofenzivi in prodiramo proti Lucku.

Nova smer ruskega napadanja.

Kolomeja in Stanislav.

Ker se Rusom prodiranje proti Lvovu ni posrečilo in ker so bili tudi v Bukovini ustavljeni, so pričeli dne 27. in 28. junija z veliko silo prodirati proti Kolomeji in Stanislavu in sicer iz prostora Kutj-Snyatin-Horodenka-Ceruelica. Cela napadalna črta je v tem prostoru dolga 40 km in sega od Dnjestra do mesta Kutj. Rusi imajo na tem prostoru na razpolago najmanj 200.000 mož. Radi prevelike premoči so se morale naše čete dne 28. in 29. junija na zahodni in južnozahodni strani Kolomeje umakniti. Severno od Kolomeje so se naše čete v prostoru od Dnjestra in do mesta Gornji Tyn hrabro ustavljale ruskim navalom in so posebno naskakujočim ruskim konjeniškim četam prizadale ogromne izgube. Celi ruski oddelki so bili popolnoma pomandrani v tla. Sovražni sunek med Dnjestrom in Gornjim Tynom je naperjen proti mestu Stanislav, a še dosedaj ni uspel. Ruski načrt je jasn: Našo vzhodnogališko armado hočejo Rusi

LISTER.

Pri telefonu.

Študent 7. gimnazijskega razreda Janez Žonta — njegovi tovariši so mu rekli Žani — je imel tri lepe čednosti: Znal je igrati gosli tako, da so kar študentovske postelje odskakovale; razumel se je na vse umetnosti, popravljal je ure, ključavnice, znal delati vse mogoče instrumente in mašine. Zraven je pa bil len za 50 drugih tovarišev. Po cele tedne ga ni bilo v šolo: po tovariših je pa vsakokrat naznanil profesorjem, da trpi strašne bolečine, enkrat v nosu in drugič v glavi, tretjič v prsih in da mu zdravnik prepoveduje pod nevarnostjo, da težko oboli, vsak izhod iz sobe. Če se je pa zgodilo, da ga je prišel obiskat profesor na stanovanje in se prepričati o njegovi bolezn, si je Žani zavil trikrat okoli vratu volneno brisačo, stokal kakor škripajoča vrata in kašljal kot nadušljiv starec. Komaj je pa profesor obrnil hrbet, je vrgel Žani brisačo v kot, prijel za gosli in zapel s čistim in nedolžnim glasom kakor škripanček: „Bog živi vse profesorje, študente in pa kelnarce! Jupajdi, jupajdi!“

Tako je prepeval in muziciral cel ljubi dan, da so ga imeli vsi stanovalci nad njim in pod njim že polna ušesa. Na večer mu je pa postalo dolgočas, še zlasti, če ni bilo blizu nobenega tovariša, s katerim bi nekoliko pokramljala. No, Žani si je znal pomagati. Načrnil si je telefon. V kotu svoje sobe je postavil električno baterijo in napel čez strehe v sobo svojega sošolca Poldeta, ki je stanoval daleč v dru-

gi ulici, žico. Na obeh koncih je pritrdil dva majhna govornila lijaka, v katera se govori in obesil zraven dve mušljasti poslušali. Tako je bil telefon gotov! Vsaka beseda se je razumela, samo glasu govornika ni bilo mogoče spoznati.

Žaneta ni bilo zopet 10 dni v šolo. Čim bolj je rasla njegova lenoba, tem več dela je imel telefon. — Nekega dne se naenkrat oglasi v stanovanju Poldeta profesor fizike, g. Pele, da mu izroči neko naročilo. Ko zagleda telefon, se mu obraz posveti. Mož je bil zelo vzradoščen nad spretnostjo in iznajdljivostjo svojega učenca.

„Kam je pa napeljan ta telefon?“ vpraša Poldeta

„K Žanetu, k Janezu Žonti“, odgovori Poldeta. Profesor nastavi mušljasto poslušalo na svojo uho in posluša. Žane je ravno igral vesel valček. — Profesorju šine zvita misel v glavo. Nastavi govornilni lijak na svoje ustnice in spregovori:

„Dober dan.“

„Bog daj“, se oglasi Žane prav poredno iz svoje sobe. Žani ni niti sanjal, da stoji pri telefonu na drugem koncu v stanovanju tovariša Poldeta profesor Pele in ne Poldeta. Kmalu nato se vname med Žanetom in profesorjem sledeči razgovor:

„No, kako je kaj?“ vpraša profesor.

„Imenitno“, odvrne Žane. „Študentovsko življenje je zares imenitno in veselo, posebno če se človek nič ne uči.“

„Ali te še glava boli?“

„Kakšna glava pa? Še svoj živ dan me nikdar ni bolela.“

„Ali te ne boli vrat?“

„To pa to, boli me, ampak samo zato, ker pač nimam nobene pijače. Te lepo prosim, pojdi in hitro mi poskrbi dva vrčka pive. Strašno me žeja, ven pa ne smem, da me profesor ne zasači.“

„Kaj pa delaš cel ljubi dan?“

„Kaj delam? Muziciram. (Dvanajst valčkov že znam na pamet. Jutri imajo komiji ples; to bo plesa in muzike! Oh, pa pijače! Že sedaj me skomina!“

„Ali greš jutri v šolo?“

„Ne vem, kaj pa imajo jutri?“

„Fiziko.“

„Kaj, fiziko? Potem ne grem na noben način! Profesor Pele mi že več časa leži v želodcu. Ta pa ta! Za žljafarja bi že bil, pa ne za profesorja fizike. Ta dolgočasni patron me ne bo videl do Velike noči v šoli.“

„Kaj boš pa jutri počel?“

„Spal pa igral na gosli.“

„Servus, dobro se imej! Adijo, Žani!“

„Adijo, pozdravi mi stare preroke v šoli.“

Profesor je odstopil od telefona in ustnice mu je raztegnil grenek nasmeh. Poldeta je pa pobledel kot kreda in bi se bil od strahu kmalu v tla vdrl. Komaj je čakal, da bi profesor izginil, da bi naznanil Žanetu, s kom je govoril in ga opozoril na neprijetne posledice tega razgovora. Ampak do tega ni prišlo. Profesor Pele je vzel v roke klobuk, prijel Poldeta za roko in rekel: „Pojdite z mano!“ Poldeta je obli kurji pot in žalostnih korakov jo je ubiral za profesorjem. Ko sta prišla do stanovanja mladega veseljaka, pusti profesor Poldeta na hodniku pred vratmi, sam pa stopi v sobo. Poldeta je poslušal zunaj sledeči pogovor:

potisniti na Karpate in naše središče ob Strypi, glavni varuh Lvova, bi se moralo umakniti pred pretečo obkolitvijo. Ali se jim bo ta načrt posrečil, je drugo vprašanje.

Naši izpraznili Kolomejo.

Ker so Rusi dne 28. in 29. junija 6 km južno-vzhodno od Kolomeje pri Pistynu našo črto nekoliko vpognili ter ob enem tudi na južnozahodni in zahodni strani prodrli dalje naprej, so naši mesto Kolomeja izpraznili. Izpraznitev se je izvršila v polnem redu. Zvečer dne 29. junija so Rusi Kolomejo zasedli.

Ogromen napad ruske konjenice.

20 km vzhodno od Stanislava, pri kraju Tlumac, se Rusi dne 30. junija vprizorili velikanski konjeniški napad. Na fronti, široki 3 km, so drveli celi ruski konjeniški polki proti naši dobrozavarovani infanteriji in artileriji. Bil je velikanski hlobleč samih konj in kozakov v šestih napadnih vrstah. Ta ruski napad, ki pa se je ponesrečil v osredotočenem ognju naše infanterije, artilerije in strojnih pušk, je bil eden največjih konjeniških napadov svetovnih vojsk.

Pretirana ruska poročila o naših izgubah.

Rusko uradno poročilo z dne 27. junija trdi, da smo v času od 4. do 27. junija na ruskem bojišču izgubili 194.041 vjetnikov, 219 topov in 644 strojnih pušk. Iz Dunaja se po tiskovnem vojnem uradu poroča, da so ruska poročila o naših izgubah pretirana. Na vjetnikih, mrtvih in ranjenih smo izgubili k večjemu 12 do 20 odstotkov naše armade na ruski fronti. Če bi izgubili okrog 200.000 mož, kakor trdijo Rusi, bi v Voliniji in ob Dnjestrju ne imeli ne enega moža več. Tudi glede topov in strojnih pušk so ruska poročila pretirana. Izgubili smo samo 36 topov novejšega kova, a še te smo poprej razstrelili ali drugače uničili. Le število vžidanih topov je nekoliko večje. Število vpljenjenih strojnih pušk (v ruskem poročilu) pa niti približno ne odgovarja resnici. Na naši strani, kakor se zatrjuje v poročilu iz vojnega tiskovnega stana, ni nobenega povoda, da bi se skušalo naše izgube pred javnostjo zatajiti.

Rusi o naših izgubah.

Naš vojni tiskovni stan objavlja rusko uradno poročilo z dne 27. junija, katero pravi, da se je število vjetnikov, ki jih je vjela Brusilova armada, v času od 4. do 23. junija zvišalo na 4031 častnikov, med temi generali in vojaški zdravniki, 194.041 vojakov, 219 topov, 644 strojnih pušk, 196 metačev bomb, 146 artilerijskih vozov in 38 žarkometov.

Italijansko bojišče.

Italijani našo soško fronto srdito napadajo, posebno v prostoru pri Selcah. Naši so vse italijanske napade na celi fronti odbili. Med Brento in Adižo se v novih postojankah severno od črte Arsiero-Asiago dobro držimo.

Nova Cadornova ofenziva?

„Secolo“ piše, da v italijanskem generalnem

Profesor: „Ali vas boli glava?“
Žani: „Pa kako! Razbija mi tako po glavi, kakor da bi vozili v glavi voz sena.“
Profesor: „Ali vas tudi vrat boli?“
Žani: „Oh, nikar ne sprašujte, gospod profesor. Saj komaj govorim od bolečin. Tako me peče in gara, kakor bi mi kdo s krtačo drgnil po grlu.“
Profesor: „Ali vas žeja?“
Žani: „Strašno! Zdravnik pravi, da imam najbrže mrzlico, odtod taka žeja.“
Profesor: „Ali bi radi pivo pili?“
Žani: „Bog me obvaruj, ne spravim niti kapljice doli, tako mi pivo mrzi. Moj želodec je čisto že proč, rajši bi požrl kozarec petroleja, kot eno samo kapljico pive.“
Profesor: „Ali vam ni nekoliko dolgčas same-mu tu v sobi?“
Žani: „Zares, silno dolgočasno, če mora človek ves ljubi božji dan mirno sedeti in premišljevati to žalostno trpljenje. Pa kaj bolečine, te bi se še prenesle; najhujše je to, da ne morem v šolo in da ne morem ničesar študirati. Posebno se mi toži po mojem najljubšem predmetu, po fiziki. O, da bi mogel vsaj k vašim uram hoditi!“
Profesor: „Ali ne igrate tudi gosli?“
Žani: „O kaj še; že pol leta ne več. Če samo mislim nanje, me že začno ušesa boleti. Če je človek tako bolan, kakor sem jaz, ga mine vse veselje do muziciranja.“
Poldetu pred vratmi je postajalo kar vroče, ko je slišal, kako je Žani vedno bolj lagal in vedno še bolj lezel v močnik. Vsak trenotek je pričakoval, da se bo vsula nevihta nad Žanetom. Pa le ni še. Profesor je za nekoliko časa utihnil, potem pa zopet izpregovoril:
„Hm, hm, tako, tako.“ — Ali je pa to vse res, kar mi sedaj pripovedujete?“

štabu upajo, da bodo Avstrijci kmalu vrženi čez mejo. Odslej mora italijanska armada obračati večjo pozornost na postojanke v Ortlerskem gorovju in v Dolomitih, kjer Cadorna namerava pričeti z ofenzivo.

Samo 5 km nazaj.

O skrajšanju naše fronte med Brento in Adižo krožijo različne vesti, ki pa niti blizu ne odgovarjajo resnici. Od verodostojne strani se zatrjuje, da so se naši umaknili na celi črti samo za pet km in so se ustalili na ugodnejših postojankah na črti Brenta—severno od Asiaga—Arsiero—Pozina—Adiža.

Brez topov in vjetnikov.

Švicarski listi poročajo, da so naši umikanje s svojih prednjih postojank na črti Brenta—Adiža tako spretno izvedli in sicer večinoma po noči, da Italijani tega niti opazili niso. Težke topove je sicer bilo težko spraviti z visokih gor, a vse je šlo tako gladko, da Italijani pri našem umikanju niso vjeli niti enega moža in niso vplenili niti enega našega topa. Nepristranski vojni strokovnjaki pišejo, da so Avstrijci izvršili z premeteno izvršenim umikanjem mojstrsko delo, a Italijani so doživeli veliko blamažo, ker avstrijskega umikanja niti opazili niso.

Viktor Emanuel v Asiagu.

Mesteca Asiago, katero so naše čete zapustile, so Italijani zopet zasedli. Dne 28. junija je kralj Viktor Emanuel dospel v mesto, ki je skoro do cela porušeno.

Novi boji na Doberdobu.

Na Doberdobski gorski planoti so se dne 29. junija razvili novi hudi boji. Posebno srdito so Italijani napadali v noči od 29. na 30. junija naše postojanke pri Sv. Martinu. Naši so Italijane krepko odbili. Edino vzhodno od Selc smo izpraznili nekaj naših jarkov.

Novi vpoklici v Italijo.

Italijanska vlada je poklicala do dne 10. julija pod orožje sledeče letnike: Tretji poziv letnikov 1882 in 1883, k naknadnemu prebiranju letnike 1882 do 1885 in 1895, letnike 1886 do 1894 ter končno letnike 1889 do 1894 iz južno-italijanskih pokrajin.

Nemčija in Italija.

Berolinski „Lokalanzeiger“ je izvedel od posebne strani, da so prizadevanja one struje v Italiji, ki dela za odpoved trgovinske pogodbe z Nemčijo, pod pritiskom pariške gospodarske konference, dobila trdnost. V sled tega, osobito pa radi pritiska Anglije in Francije, ni izključeno, da bo Italija v kratkem odpovedala to in druge, še z Nemčijo obstoječe pogodbe.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču in sicer na delu fronte, kjer stojijo Angleži, se je pričela angleško-francoska

„Gospod profesor“, odvrne Žani, kakor da bi bil nekoliko užaljen, „zelo me boli, da dvomite nad resničnostjo mojih besed. Nikoli vam nisem dal povoda k vaši nezaupnosti. Jaz, da bi vas varal in pa gojufal, ki vas tako globoko cenim in spoštujem?“
Sedaj je pa bila mera polna.
„Vi nesramni lažnik, hinavec, slepar, vi Pavliha“, je kričal profesor, kakor da bi gmelio: „ravno pred pol ure ste čisto drugače govorili. Jaz dobro poznam vašo sleparijo in pa vaše goslanje, vašo lenobo in vaše norce. Stene imajo ušesa in vaše delo, vaš telefon, vas je izdal. Lonec gre do studenca, dokler ne poči. Le pazite, vi bodete še spoznali profesorja Pelca, ki naj bi postal po vašem prepričanju žlajfar, pa ne profesor. Jutri bode zvedeli nadaljno od gospoda ravnatelja. Med tem časom vam bo pa vaš tovariš tu zunaj posvetil v vašo glavo.“
Po teh besedah je odprl profesor vrata, potegnil Poldeta v sobo in hitel ves razjarjen iz študentske sobe.
Žani je pa prijel Poldeta za ovratnik in kričal ježno: „Stotavžent mačkov, povej mi, kako je to mogoče, da me je ta lisjak vjel?“
Poldet se je komaj oddahnil in začel Žanetu pojasnjevati ves dogodek.
„O kralj vseh oslov“, je zatulil Žane, „ali si mu moral povedati, da je to telefon? Rekel bi mu, da je to past za podgane, strelovod, aparat za briti, pa ti ta lisjak ne vtaknil svojega nosu v telefon in jaz bi ne padel v to strašno smolo.“
Prihodnji dan je dobil Žane v šoli od gospoda gimnazijskega ravnatelja povabilo, da bo predsedel 24 ur zopora in premišljeval preteklo, sedanje in prihodnje čase. Žane jih je tudi predsedel. Ali telefon mu je pomagal. Od tiste zgodbe s telefonom je Žane ozdravljen od znahe študentske čednosti — lenobe.

oienziva, katera se je že več mescev pripravljala. Pri Verdunu se vršijo srditi boji za utrdbo Thiaumont.

Angleška ofenziva se začela.

Iz Pariza je prejel rimski list „Secolo“ brzojavko, da so Angleži že začeli z ofenzivo ter da bodo zabranili, da Nemčija ne bo mogla poslati niti enega moža z angleško-francoskega bojišča na nemško-rusko bojišče.

Politične vesti.

Uprava na Rusko-Poljskem. Za civilnega ad-latusa generalnega upravitelja po avstrijskih četah zasedenega ozemlja Rusko-Poljske je imenovan sekcijski načelnik v naučenem ministrstvu dr. Jurij vit. Madeyski, bivši mnogoletni poljski poslanec v Galiciji.

Železnica na Lovčen. Avstrijska vojna uprava je iz Kotora zgradila žično železnico na Lovčen. Zgradba je bila jako težavna. Sedaj pa spravi-ajo vse, kar je treba za avstrijsko vojaštvo, po tej železnici v Črnogoro.

Bolgarija in orientalska železnica. Bolgarski finančni minister Tončev je izjavil v sobranju, da bi naj Bolgarija nakupila oni del orientalske železnice, ki teče po novem bolgarskem ozemlju. Gre se za progo, ki je dolga 150 km in sicer od postaje Mustafapaša do Dedeagača.

Casement obsojen na smrt. Kakor smo že svoj čas poročali, je bil irski narodni voditelj Casement v trenutku, ko je stopil na irska tla iz ladje, na kateri je vozil municijo in orožje za Irce, da bi jih pomagal osvoboditi iz angleškega jarma, prijet in odpeljan v londonski zapor in proti njemu je bila dvignjena obtožba zaradi veleizdajstva. Kakor se poroča iz Londona, je vojaško sodišče v Londonu obsodilo dne 29. junija Casementa, duševnega voditelja ubogega in zaslužnega katoliškega irskega naroda, na smrt. Sir Roger Casement je bil rojen leta 1864 na Irskem. Po dovršenih visokošolskih študijah je stopil v angleško konzularno službo in bil imenovan za konzula v mestu Lorenzo Marquez v portugalski naselbini v južno-vzhodni Afriki. Bil je nato konzul v Kongi, v Santosu, v Haitiju, v Pari in od leta 1909 do 1. 1913 generalni konzul v mestu Rio de Janeiro v Braziliji, kjer je stopil v pokoj. Leta 1911 je bil povzdignjen v plemenitaški stan. Koj ob izbruhu svetovne vojske je zapustil Anglijo in se podal v Berlin. V Berlinu je spisal brošuro: „Hudodelstvo proti Irski in katero bi mogla popraviti vojska.“ Ni mu delalo nobenih težav spisati to brošurico, kajti zgodovina irskega naroda je nepretrgana vrsta dokazov, kako tlači Anglija plemeniti in katoliški cerkvi vdani irski narod že skozi več stoletij in smelo se trdi, da v Evropi ni naroda, ki bi bil v pravem pomenu besede tako zaslužjen, kakor je irski narod. Katoliški Irce nimajo nobenega lastnega zemljišča, vsa irska zemlja je razdeljena med anglikanske barone in plemenitaše in na tej zemlji so Irce samo najemniki zemljišč, od katerih morajo odrajavati svojim gospodarjem najboljše pridelke. Casement je dokazal v izdani brošurici, kako potrebna bi bila ožja zveza med Nemčijo, Ameriko in Irsko, da bi se Irsko otrešla britskega jarma. Casement je mož plemenitega srca, kakor je plemenit ves irski narod. Iz ljubezni do zatiranega naroda in ker je smatral, da je trenotek, ko je zapletena kramarska Anglija v svetovno vojsko, za vspešno vstajo Ircev najugodnejši, je opremil ladjo z najpotrebnejšo municijo in z orožjem, z njo odplul proti Irski in se izkrcal pri Dublinu na irska tla. Angleži so pa bili po vohunih o njegovi nameri dobro poučeni in so ga takoj prijel. Casement je mož velike in vitke postave, zagorelega obraza, črnih las, dolge, črne brade in bistrih oči, iz katerih se bere odločnost, pa tudi bolest vsled zatiranja njegovih rojakov. Ali bo na smrt obsojeni Casement od vrhovnega angleškega vojaškega sodišča pomiloščen ali ne, se trenutno ne more ničesar reči, vendar je upanje, da utegne biti pomiloščen iz političnega ozira in da Ircev v sedanjem položaju Anglije še bolj ne razburijo.

Naročevanje samo pondeljkeve „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdej, lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravištvu Pondeljkeve Straže v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je nov ali star naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljka Straža stane za celo leto **K 3'20**; za pol leta **K 1'60**; za četrt leta **90 vin**.

Tedenske novice.

Maša-zadušnica v Artstettenu. V Artstettenu se je v sredo, dne 28. junija, povodom obletnice smrti nadvojvode Frana Ferdinanda in njegove soproge vršila maša-zadušnica, katero je služil dekan Anton Dobner. V grobišču so se vršile slovesne molitve, ka-

terim so prisostovali tudi otroci rajnih. Tudi na Dunaju, v Sarajevu in v drugih mestih so se brale sv. maše-zadušnice za nesrečno dvojico.

Posvečevanje novomašnikov. Včeraj, dne 2. julija, se je v mariborski stolnici vršilo posvečevanje novomašnikov. Posvečenih je bilo pet iz IV. in pet iz III. letnika.

Matura na mariborski gimnaziji. Na mariborski gimnaziji so te dni napravili matura sledeči osmošolci: Franc Bartušek, Valdemar Ogrizek, Vine. Živko, dijakinja Marjeta Schiffko in Ferdin Dienstleder.

Šolsko nadzorstvo na Primorskem. Za nadzornika nemškega pouka na slovenskih šolah je določen šolski nadzornik dr. Knauer. Nadzornik slovenskih šol pri tržaškem namestništvu, Matejčič, je zaprosil za pokoj.

Leonova družba. Za leto 1916 bodo člani razen lista „Čas“ prejeli še naslednje knjige: 1. Dr. M. Opeka: Rimski verz; 2. Zbrani spisi P. S. Škrabca; 3. Dr. A. Ušeničnik: Knjiga o življenju. 4. Leposlovna knjižnica. Knjige se že tiskajo; izšle bodo koncem novembra. Knjige bodo prejeli samo tisti člani, ki bodo pravočasno plačali članarino. Vse člane, ki še niso plačali članarine za leto 1916, prosimo, da jo v kratkem pošljejo.

Oddaja zvonov. V Solnogradu so dne 27. junija pričeli pri tamošnji stolnici in drugih cerkvah snemati zvonove, ki se morajo oddati vojaški upravi. Zvonove so v zvonikih razbili in jih tako vrgli na tla. V cerkvah lavantinske škofije se bo moralo oddati dve tretjini teže vselj zvonov. Kdaj se bo pričelo z oddajo, še ni določeno. V baziliki Matere Milosti v Mariboru se bo moral oddati največji zvon, ki ima približno ravno tri četrtine teže vseh tamošnjih zvonov. Bakreno streho na baziliki nadomestujejo sedaj s pločevinasto.

Spremembe v seznamu sodnijskih izvedencev. Iz seznama sodnijskih izvedencev za cenitev gospodarskih in gozdarskih posestev je izbrisan gozdarski komisar v Mariboru Anton pl. Zhuber, iz seznama za sodnijske cenitve za industrijska podjetja pa Viljem Rakuš v Celju in Adolf Bayer v Mariboru.

Privatisti nimajo pravice enoletnih prostovoljcev. Naučno ministrstvo naznanja, da imajo le tisti dijaki gimnazij, realk ali učiteljske pravice enoletnih prostovoljcev, ki so redno obiskovali šest razredov gimnazije, realke, ali dva razreda učiteljskega, in da privatisti nimajo pravice enoletnih prostovoljcev.

Prince Henrik bavarski ranjen. Na bojišču je bil ranjen v glavo in v levo roko bavarski prince Henrik. Rani nista nevarni.

Srečke avstrijskega Rdečega križa. Družba Rdečega križa namerava izdati nove srečke, ker hoče naenkrat pridobiti v e l i k o p r e m o ž e n j e, ki ga potrebuje. V sedanji svetovni vojski so se izčrpala vsa nabrana sredstva; ako hoče izpolnjevati svojo velikansko nalogo, kateri se hoče posvetiti baš po mirovnem sklepu, je nujno potrebno, da si zagotovi nov vir dohodkov. Najvišje priznanje zasluži dejstvo, da je Rdeči križ v svetovni vojski na obćudovanja vreden način in brez prenehanja izpolnjeval svoje naloge, za kar mu je zagotovljena vroča zahvala ranjenih, bolnih vojakov ter vsega prebivalstva. Družba in pred vsem njeni dobrotniki, ki so ji pomagali od leta 1880 do leta 1914 nabirati vojni sklad, niso mogli naprej vedeti, da bo vojska v takem obsegu in tako dolgo divjala. Potrebna je bila nadaljnja izdatna denarna pomoč, ki jo je prebivalstvo naklanjalo dozda s povoljnim uspehom. Rdeči križ si je pa svest, da z mirovnim sklepom njegovo delovanje še ne bo zaključeno, in se torej ne more zadovoljiti le s počasnimi prostovoljnimi prispevki. Rdeči križ hoče v zmislu svojih določil z vso močjo gojiti ljudsko zdravje, kar bo po vojski gotovo važneje, kakor kdaj poprej. Cena za eno srečko znaša 30 kron, vrednost pa 40 kron. Srečke se lahko naročajo od konca junija do 10. julija.

Gospodarske novice.

Klanje telet zopet omejeno. Kakor izvemo, je vlada izdala odredbo, po kateri se klanje telet zopet omeji. Teleta se smejo prodati mesarjem ali zaklati le tedaj, ako politična oblast (okrajni živinozdravnik) da tozadevno dovoljenje. To dovoljenje se dobi, ako tele ni zdravo in ako primanjkuje prostora ali krme. Pri občinskih uradih se dobijo potrebne tiskovine, ki se morajo izpolniti in vpsolati na okrajno glavarstvo, nakar šele pride odgovor.

Oddaja zabele. Mariborsko okrajno glavarstvo je pozvalo občine, naj zberejo brez pritiska, čisto prostovoljno, pri obćanih odvišno zabelo in mast in naj jo pošljejo okrajnemu glavarstvu za preskrbo prebivalstva in sicer po dnevnih cenah. Nekateri pa smatrajo to za nekako rekviriranje, kar pa seveda ni res. Oddaja zabele je popolnoma prostovoljna in se sedaj nikogar ne more k temu siliti.

Laneno seme zaseženo. Izšla je nova ministrska naredba, ki določa, da so zasežene vse zaloge

lanu starega pridelka in ki ne pridejo v poštev kot lan za seme.

Skrbite za pozno sočivje. Vrtove in grede, ki se po zgodnji zelenjadi izpraznijo, je treba takoj zopet obsejati s poznimi vrtnimi sadeži. Kdor hoče o tem podrobnih pojasnil (glede semena in sadik), naj se obrne na posredovalni urad za zelenjavo in krompir pri c. kr. namestnji, Gradec, Burgring šte. 4, in Burggasse št. 1, III. nadstr.

Prva tovarna za galice na Hrvaškem. V Koprivnici so zgradili te dni prvo tovarno za izdelovanje bakrene galice na Hrvaškem, v kateri se bo izdelovalo vsak dan po 10 ton. V to svrhu potrebno množino bakra bo dobivala tovarna od ogrskega poljedelskega ministrstva.

Letošnja žetev v Srbiji. Po poročilih iz Beograda se pričakuje letos srednjedobra žetev. Tudi sena se bo letos, izvzemši okrožje Novipazar, precej veliko nakosilo. Ker je bil v spomladi, ko je bilo sadno drevje v najlepšem cvetu, skoro po vsej Srbiji mrz, bo letos v Srbiji le zelo malo sadja. Orehov ne bo prav nič, sliv pa zelo malo.

Ogromne množine poskrita žita na Ogrskem. Ogrska vlada je poslala v razne kraje na Ogrskem večje število tajnih policajev, kateri so našli v treh dneh čez 10.000 meterskih stotov poskrita žita, ki je bilo namenjeno za špekulacijske namene. Poskrito žito so našli večinoma pri židovskih žitnih trgovcih skrito pod slamo in v tajnih skladiščih.

Kanal med Blatnim jezerom in Dravo. Veliki župan nadžupanije (komitata) Zala na Ogrskem, kateremu je poverjena regulacija Blatnega jezera, je predložil vladi načrte in predlog, da se zgradi kanal, ki bi vezal Blatno jezero z Dravo ob izlivu reke Mure pri Legradu. Na ta način bi bila omogočena plova tudi s parniki ob Blatnem jezeru, po Dravi in Muri, kar bi bilo za trgovski promet med Ogrsko in Stajersko velike važnosti. Ogrska vlada bo skoro gotovo odobrila načrt velikega župana, zlasti še iz vzroka, ker poplavlja Blatno jezero skoro vsako leto bližnje okolice in povzroča veliko škodo. Dolžina novega kanala bi znašala 45 km.

Dražba občinskih lovov. Lovska pravica spodaj navedenih obćin se boče za dobo od dne 1. julija 1916 do dne 30. junija 1922 na javni dražbi za ali nad izključno ceno oddala v zakup. Vsak dražbenik mora pred pričetkom dražbe položiti izključni ceni enakomeren znesek v gotovini, hranilniških ali Raiffeisenskih vložnih knjižicah kot varščino. Največ ponujajoči mora takoj po dokončani dražbi plačati dražbene stroške, enoletni zakupniki enakomerno varščino in enoletno zakupnino v roke dražbo vodečemu uradnemu zastopniku. Ne jamči se za pravilnost navedenih površinskih izmer. K temu se izrečno pripomni, da se bo pri dražbi dosežena zakupnina, če bi se vsled končnoveljavnosti rešitve o tekočih prizivih ali v smislu nadaljnjih določb lovskega zakona občinsko lovišče povečalo ali zmanjšalo, zvišala ali znižala po razmeri površinske izmere, prirastka ali odpačka. Drugi dražbeni pogoji se morejo vsak dan pregledati pri marib. glavarstvu med poslovnimi urami. Dražba se vrši pri okrajnem glavarstvu v sobi šte. 6, prvo nadstropje, dne 8. julija 1916, ob 12. uri dopoldne, in sicer po naslednjem redu: 1. Selnica ob Muri 895 ha 100 K; 2. Pesniški dvor 903 ha 100 K; Zimnica 406 ha 50 K.

Razne novice.

Neurje. Na Petrovo proti večeru je toča napravila ogromno škodo v župnijah Sv. Ilj, Sv. Jakob, Marija Snežna in Sv. Jurij v Slov. gor. V sredo, dne 28. junija, pa je neurje s točo uničilo poljske pridelke in vinograde med Ormožem in Središčem. Župani naj takoj zahtevajo cenitve škode.

Divje svinje na Slovenskem Stajerskem. Nedavno smo poročali o divjih svinjah, ki so se priklatile v Galicijo in Gornjo Ponikvo pri Zaleu. Sedaj nam pa poročajo iz Rajhenburga, da se klajijo v tamošnjih krajih divji prašiči in sicer na posestvih planinske in kozjanske grajščine. Dne 2. junija je naš dopisnik videl na nekem travniku tri divje svinje ruvati korenine in žito in sicer ob 19. uri na večer. Ljudje se pritožujejo, da delajo divje svinje na polju ogromno škodo.

Angleške vojne brke. Zaradi uvedbe splošne vojaške dolžnosti je postalo na Angleškem aktualno vprašanje, kako naj se nosijo brke v vojnem času. Po mnenju nekega strokovnjaka v „Daily Mail“ ni priporočljivo, da bi se že itak zelo skrčena osebna svoboda angleških državljanov skrčevala še bolj z zahtevo, da bi vojaki morali hoditi obriti. Na drugi strani pa bi različen način noše brk in brade zelo motil zlasti celotni vtisk pri paradah. Zato priporoča „Daily Mail“ vsem vojakom in častnikom angleške vojske, ki se ne brijejo popolnoma, naslednji enotni način noše brk: „Prave vojaške brke so tako kratke kot vojaško povelje. Naj so podobne ščetki za snaženje zob ali obrvim ali dyema dominama ali pa tudi čisto tankima enakomernima črtama, v ostalem pa se je treba izogibati vseh drugačnih fantastičnih oblik in pretiravanj.“

Raj davkoplačevalcev. V današnjih časih trdih davkov se človek pač nehoti vprašuje, če je kje na svetu kak idiličen kraj, kjer ne poznajo ne davčnega urada, ne davčnega eksekutorja. Tak kraj je otok

Lundy. Angleška vlada je ta otok leta 1834 prodala bogatemu zasebniku, ki je hotel zadnje dni preživeti v samotni. Otok je ostal last naslednikov tega čudaka in šteje danes kakih 200 prebivalcev. Na otoku ni ne krčme in ne cerkve. Ljudje se bavijo s kmetijstvom, in ne plačajo nikakih davkov. Če se hočeta dva poročiti, se morata peljati čez morje na Angleško. Tudi na otoku Bardsey v Irskem kanalu ni ne davkov in ne davkarje. Otok ima 60 prebivalcev, ki so vsi ribiči in si izvolijo vsako leto kralja. Otok ima tak usled, da je mnogo tisoč Angležev že testamentarično določilo, da hočejo biti tam pokopani.

Dopisi.

Maribor. Izjave za kavine karte se morajo najpozneje jutri, torek, do 11. ure dopoldne v pisarni, kjer se izdajajo krušne karte, oddati. Izjave, ki se bodo pozneje oddale, se pri prvi izdaji kavinih kart ne bodo vpoštevale. Dne 8. julija ali naslednji dan se morajo oddati tudi novi hišni sezname. Ako hoče hišni gospodar sam izpolniti nov hišni seznam, naj si pride takoj po tiskovine v pisarno v telovadnici mestne deklške sole (mestna hranilnica), kdor pa želi, da bi se mu hišni seznam izpolnil v pisarni, naj to takoj paznani.

Maribor. Hotel „Nadvojvoda Ivan“ v Gosposki ulici je dosedanji lastnik Zwetti prodal gostilničarju na južnem kolodvoru, Mihaelu Fellingner, ki je prevzel hotel s 1. julijem.

St. Jakob v Slov. gor. Višja oblast je potrdila sklep stajerskega deželnega zbora, oziroma odbora, da se naša občina razdeli v dva dela. Po končani ureditvi se bosta novi občini imenovali: „Gornji Jakobski dol“ in „Spodnji Jakobski dol.“ Končna ureditve se izvrši še le po vojski.

St. Ilj v Slov. gor. Žebotovo družino v Selnici ob Muri bi skoro zadela huda nesreča. Na Petrovo popoldne je prihrumelo od severozahoda hudo neurje. Treščilo je v hišo. K sreči je bil strel mrtev, tako da se ni vnelo. Hišna gospodinja je ravno trenotek poprej zapirala okno, pri kateri je švignila strela v hišo. Ko se odstrani iz sobe, je strela udarila, zdrobila šipo, po sobi močno razdrla opravo, raztrgala okvir pri oknu in napravila 12 lukenj v zid. Soba je bila polna smrdljivega dima. Razum strahu ni bilo posebne nesreče. Tudi toča je močno klestila in sicer po celi župniji. Lepa žitna polja so posebno v Ceršaku in Selnici močno pomandrana v tla, vinogradi pa do polovice uničeni.

Celje. Po daljši boleznii je umrla Marija Kus, soproga tukajšnjega tovarnarja za izdelovanje soda-vode Mihaela Kus. — Narednik 87. pešpolka Karol Seligo, rodom Celjan, je bil odlikovan z železnim zaslužnim križcem na traku hrabrostne kolajne.

Dobrna. Dne 27. junija je na Dobrni umrl leta 1828 rojen Franc Orosel. Dolgo let je vodil znano gostilno Orosel na Dobrni. Kakih 10 let pa je živel kot prevzihtar. Bil je izvanredno delaven in sarben gospodar in večkrat župan ter cerkveni ključar. Posebno pa moramo omeniti njegovo globoko vernost in pobožnost. Dokler je bil še zdrav, je bil vsak dan pri sv. maši. Dal mu Bog večni mir!

Seštanj. Tukajšnje Bralno društvo je naklonilo avstrijskemu Rdečemu križu 75 K, polovico čiste-ga dobička pri igri: „Skrivnostna zaroka“, katero se nam vprizorila v maju vrla dekleta naše Deklske Zveze.

ZAHVALA.

Za mnogoštevilne izraze sočutja in za obilno spremstvo pri pogrebu našega ljubljenege očeta

Jožefa Gartner

vsem udeležencem najiskrenejša zahvala! Še posebej izrekamo našo zahvalo domačemu preč. gosp. župniku Antonu Kocbek za duhovno tolažbo, preč. g. župniku v Pušcavi Gašperju Zernko za praganljivo nagrobno, velč. g. kaplanu Konradu Šesko v Hočah za njegovo vdeležbo pri pogrebu, kakor tudi slavnemu učitelstvu pri Sv. Križu.

Priporočamo blagega očeta v molitev in spomin!

Sv. Križ nad Mariborom,
dne 1. julija 1916.

Žalujoča rodbina
Gartner.